

ბაბრატ შენჭუბა

პ ჰ ი ა რ ა ფ ა

ს ყ უ ლ

სოციალისტური საზოგადოების უმუშევარი ჩეილგელა

1943

8

၁၈၃၇ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့

გვ. 16. VII. 1943 წ. ბაგრატის შედეგები

გვინათ

(**ԵՅՌԵԹԿ**)

၁၄၅၁

აფხაზეთი ასოვებ შიშუპცია ჩეიღგლა
1943

БАГРАТ ШИНКУБА

მეჩ

(ПОЭМА)

(на абхазском языке)

С у х у м и

Союз советских писателей Абхазии

1943

... Меч во длань!
Внимай нам, вечный Мститель!
За гибель — гибель, брань — за брань,
И казнь тебе, губитель!

Жуковский.

I

იშოგნ არ ყათშ რგმათია აიუა,
იჩეიბეტო იჩეგრჩეიუა
აყუარჩეზნე კგრ იაჟიხაზ,
იარა აბრაყა აშტაბ ზეზნაზ,
უი დაადიგლწიტ დეცცაკნე,
აგუაში შოგყოუ იხე რხანე,
დნეიუან. იახა მეცხუ იგუ აჰიონ,
დგურღა ხუმარუა იხე დგახონ.
იფსე ეივიგონ ილასდა,
არფეს ჰარაკ დკალადა,
ასაბიცია მაკა იციეი-ჟენ,
უახიხუაფშოუაზ ალემ დეიფშოგნ,
ქურალაგაგ უი დგჰკუნდან,
შოგქუსგაჟია აარლა იხეწუან,
იგურჯადან ამშო იფელოზ,
იხუტშოქა ეინეშიშიგლოზ
ჰიგზბა აკაგმსეც უჰიარგნ,
ილახა ყაყაჟა ჰარაკგნ,
იჯგმშ ხუშოქუა კახუხუადა
იბლა აწგჰკონ იხაადა.

უი ოჟინატიგაგ იდგრა იამთოუპ,
ლეონიდ ლუნი დლეიტენანტუპ.
აიბაშრა დუ შოგქუსგა შოგგზ
აზინ იოუიტ დზგქუშოჰათგზ,
დაზბზიახეიტ იარა ქურალა,
არრა დციეიტ იგუაფხარალა.

იახა იფსადგელ ახაქუითრაზ,
ალა იაქულაზ ნაყ იანგხრაზ
ამცა შოგრა დალაგლოუპ
აძგრხაცია დრგვავლოუპ.

აიჰაბგრა უი დგზლაზ
ბზია ირდგრუან კერ დშოათსაზ,
გულა-ფსგლა ბზია დგრბონ,
იფსთაზარა უა ირგზაჩონ.
ფსგხუა ზმამგზ უსკ ანდგრტიგზ,
იუადავგზ თგფკ ანფშოგხუტიგზ,
ურთ იქუგულნგ იხად რჰიონ,
უი დეიგურდჲან ადწა იგონ.
ეგგერთ უაჰა დააბარგმა,
ალეიტენანტ დგზხგზჰირგმა,
უს გუანგლა ირჰიაუან,
ახა დგურდჲო უი დააუან,
იდწა ხადგლა ინაგძანგ,
უი დახგფონ დგფსრანგ.

აივგზარაქჲ კერ დაფსოუპ,
უი დგზიზ აფშოგხურაზოუპ,
იზგგუდუნგ აბას რჰიონ.
ახანიძაზ დნატიალონ,
ალაძგგგ მახულა იჰიალონ,
აურგს შიაქუა რგზჰიაუა
აგარმონგგგ ნარჰიაუა
რგუ რქოგხო დნარგდტიიალონ,
ივგზცია ზეგა ფსგს დგრხალონ.

უი აფშოგხუჲ ეიცგრდგრუა,
ას დანგურდჲო-დანგხუმარუა,
უს ხანთარაკ დანაქოგმ,
ლაკ დიშხეიტჰია უზჰიარგმ.
ახა აგუაქჰია ახგსბგუ გარ,

ალვა ეილახუაშ ინკატიარ,
ალა უახგტი იციაარა იბარ,
დუზგმდგრუა დაჩაძიხონ,
ნას იბლაქუა აჩაკხონ,
იქოფშოგლარაგა ციგაახონ.

აძრონტ შოგყოუ იმჲა გან.
აძრონტ ნგრცი იქეთა შთან.
ახა იქეთა ალა დახგნ,
უა აფსთაზარა აჩაკგნ.
ჰარ უბასყან ფხაყა იცონ,
აჟივლარა კერ ყარწონ,
ნაყ აინამჲახე ინასკარც
აბრი აქეთა ჯაფხა ირგარც.
აბრი აზგჰია ეილდგრგარც,
ალა აბრაყა იმჩ ლულუარა
იარა უბასგგ იხგფხაძარა
იარლასნგ აბრი აფშოგხურა
იარა იდგრწეიტ აიჰაბგრა.
ადიგ, ამჲა, აბნარშიგრა,
იარა იქეთა ივნგ ახგგლაზ,
ურთ ირდგრუან დშოაშცგლაზ.
ანავსგგგ იშოუსუადავგზ,
ილამ-ზდამ დშოახუართამგზ.

II

აწგზ ლაშცა, აურთ ასუან,
აწლა ხგრხო წაყა იშთასუან,
ფსგზხოუ ძგძონ. აქუაურა
იაქოგნ იკგდწიან აცარა.
აბრი ეიფშოგხა იმაცარა
დნგწალტ აბნა. ალაშცარა
იაფგრხაგამ იცარა,

დაშცვლოუპ ზეგა არა.
 აბარ აბნა ეიხარფა,
 ახა იბეიტ უა ამჟაპა,
 ანავს იათხაა აძე თატთან,
 ახა დაქუშიეიტ უაყა აფან.
 დგზლანეიუაზ იათხაა ბგარან,
 ამჟახუასთა უაყა იგუჟარან,
 ახა დაქუჟ აცარა.
 უს დნგწალაეიტ აფსარა,
 იაარგლასუან აფშალდგ.
 დუკ მგრწკაუა აღიახგ
 დკგლსიტ. იათხაა ვ-წლაკვ
 დაარგწაგვლტ ჰამთაკვ.
 იაამაცოვსგნ აწგზ ეიმეეიტ,
 ქეთაკ იათხაა იაალაშეიტ,
 იხატი ქეთა უი დგზლგიააზ!
 იხუჟრა ამშო ახგეიას
 რათხაა ილაცია ახგეხტგზ,
 იაბ, იან ზეგა ახგეიზ!...

ო, იქეთა იგუ ზგდხალო!
 იგუალაშთარა ზეგა ზგდჰილოუ!
 აფშოძარა ბზია იბანგ
 დნგქუსხან იავგარაანგ.
 იხაგვლა ჟიჟან იაწიარა,
 შგჟ ილბაადო ჰაუა ცქმარა,
 დგურღო იუსახა დცალონ.
 აბნაგა ბზია იბალონ,
 აწლა დუქუეი, ხგხა რგზჰარეი,
 ურთ რგშიშგრა ციგწლაშცარეი,
 უახა დანგწაზ დეიმდაუა.
 იფსე ეიფშო იბონ უაყა აღიქუა
 უახა დანგქულოზ ხუღბგჩხალა,
 დნაფშოგ-ააფშოუა თგნჩ იხალა,
 იათხაა აკარშირა დაზფშოუან,

ჩიავრა დულა იზაზაუან.
 დგზლანეილოზ იათხაა დიგნ,
 შითგ კაკაქლა იარა თიგნ,
 აწარ გურღო აჟიჟან იალან,
 ამრა ნთაშიარც ნაყ ინთალონ,
 იხგნ აშიაფშო უარკალაეიუა,
 იქალაშოონ იფხეი-ფხეიუა.
 აწლა თგნჩ იკუშოა იგვლან.
 აბართ ზეგაგ იფსე რგლან,
 იარა იხატიგნ ურთ ზეგაგ.

იცეიტ შგქუსგ ეიჰაგგ.
 არი აქეთა ალა დახუჟ,
 ინაპალა იხუაჩუჟ,
 იქმადუთაჟიუჟ, ითაციუჟ,
 აფსთაზარა აჩოაკუჟ.
 უი იაციგძეიტ აფშოძარა,
 იკაბეიტ უა აგურღა-ჩიარა,
 ალახა ეიქუნ, იგურგონ,
 აბჟე გაძომ აგარმონ.
 რჩეილაჰიან ქგც მათიალა
 აქჰარ ეიზომ ხუღბგჩხალა,
 იწგრთიააუა აწლა აშიშგრა
 იზგკუაშომ აიბარკგრა.
 აღიგ ეიუჟრა ბაშოა იშთოუჟ,
 აკგაგ გლაძამ იჰიგსთოუჟ,
 ანხაცია აქუმ აკგრუა,
 რუსურა ეილაშოუა.
 იარა აბრაყა დბრიგადირგნ,
 აუსურაქჰ იხგძ დგრგნ,
 დამანშიალან აკრურა,
 იბეიახონ აჩოავრა!...

იცაძამა ჟილარ ახგწგნ,
 ურთ რგფსადგაგლ ალა იზნგჟგნ?

მა ინირწიამა ურთ ზენძას,
 უსოუბ იმოუ იარა წასს!
 მაპ, იდგრუბ ურთ ახდგყო,
 თაბიოუბ გარას ახუკ იმოუ.
 თოუბა რუიტი აპარტიზან,
 აპსიეი-ხაციეი ზეგა ეიზან,
 ურთ იშთგრხვზ იახა ბჯარუბ,
 მა დგრშგროუბ, მა ინირწიაროუბ!
 რგდგაგლ იაქულაზ იახა ალა!
 რგუ ეილაშუეიტი იმცახა,
 ურთ აზგქუფოიტი იზააძაზ,
 აფსთაზარა ირგციცაზ!
 იფსგრ ხააას იყამწაკუა,
 იქულოიტი ალა იგუიჩანძამკუა,
 ადიგლბა შონეიუა იმზახყოიტი,
 რნაპალა აცპა ფჟიოიტი,
 აბჯარ სკლადქუა, აეროდრომ
 ურთ ზხდგმძო ეგაყალომ.

უაპა დხუცუა უა დგბჟამგვლტი.
 აშაპაპია იქგთა დნალალტი.
 დაარზ ბზია იგუ იჩრანუბ,
 იბოიტი, იქგთა აჩრაკუბ:
 აჩრუა ახგოუბ უაყა აფსგჟერა,
 ჯათა-ჯარა ალვა რხელწრა
 იაქუბ იბლგზ ავგნქუა.
 იბოიტი უი, აწარა ახიწოზ,
 იხუქგრა ახიხვიგოზ,
 აჩრქუა უაყა იშოგვზნაკგზ,
 აბაჰარა იახაჩგზ
 ნაპციგაალა ზეგა რხუბ,
 მქგვს ინაგან იწიახუბ.
 აუსპიართა ფგხხა იკაჟუბ,
 დიქმანს ირგმაზ ათია ვნაჟუბ,
 იგულაცია, იმაზ იაშცია

აძიგაგ დიბომ უსგაგ იმზასკიან,
 ტიგმ ბგზშიამზარ აკგაგ გომ,
 აურგს ბგზშია იაჰაძომ!

იბლა ნათშუეიტი ეიხამყუსკუა,
 აქჟჟა რგლგოეიტი იხაფგცქუა,
 იარაზნაკაზ უი დაახაჰიიტი,
 იაბჯარ შოგყოუ ინაპქუა ნავიტი,
 ალა იშოყა დნასკაარცგ,
 ინაპალა იყაიწარცგ,
 ალა აბრყა ითახარა!
 ახა მაპ, იგუახუტი იარა,
 სგუ ეიბაკგიტი ჰია უმგცცაკგროუბ,
 აგუფჟიარა უჩოლუმთაროუბ!
 ზნგ იფშოგხუტიუბ არი აქგთა.
 ალა აბგრჟიოუბ იციაფსგმთა,
 აყარულცია რგუ რჩრანუბ,
 ახა ილაშცოუბ, რგბლა ხკოუბ.
 ეილახარაკ ყამწაძაკუა,
 დნალს-აალსუა დმგცცაკძაკუა,
 თგნჩ იბეიტი ოტრიად ახდგვლაზ,
 აბჯარ ხკვს უაყა ირგმაზ,
 ახვი ახუშიი ახაწიახგზ,
 აძგ ილჟეიუაზ აცპა ახახგზ,
 შთახაყა რგმვა იზლაცაშოზ,
 ათაბიაქუა იზთატიამოზ.

ოჟიშთა დდიგქულოიტი უი დხგნჰინგ.
 ახა აბარ, აბარ ივგ,
 იმვა აფგხა იააიგუანგ,
 ვგწლა დუქუაკ ზათხა იგვლოუ,
 იაშოთა ხკაარა იახათაგვლოუ!
 ალაშცარა ახაშმგ,
 ივნიბააუეიტი აციაშგ.
 ზგვგ ანეირა იამეიგურდოდა!

იგუ შოგყაზ აბრა იზჰიოდს,
 იზღშოოდს უი არჩეირა?!
 ინაქუიკეიტ უახა ანეირა.
 იზდგრუადა ოჟი დნგზნალარ,
 ზდა დიმამ დადიბალარ,
 აციაშ უახგენტი იკატხოლ
 ზგხციგ ყუაშოდა იშოლახოლ,
 იან ზმაცარა ავნ ინიუგზ,
 ალაღრძქუა ზძამვა იახგეჟოგზ,
 ზებლა აბრაყა მგცხუ იხუცუაზ
 ლგქუნ არახა დანგლფგრწუაზ.
 ილგლშოარგზგზ დთაკუაჟიგნ,
 ლგმაცარა ავნგ დახგნ,
 იყამლარი ალა ინაპალა
 არა დშეზარ ფსათაციგაღალა.
 „სგქუნ, სგქუნ!“ — ლგფსგ აცამთაზ
 ან ილჰიაზარ. ახა უი აამთაზ
 ხარა დგყან, ლგუ შობგლუაზ,
 დღაწიგ-ღაწიუა დგშოგუკუაზ,
 ნაყ დგნდიგლგან დგნკარგეზარ!
 შიარახ მლაშკ დაზგნრგეზარ!...

ილასდანგ იგუ ეისუან,
 იშამხგ თრგსუა იწგსუან,
 იხგ-იჭგ ფეიფშოგკ იზანგნ,
 დნეიუან დაარა იგუ იჩანგნ.
 აბარ, ივნგ დნავაგგლგეიტ,
 მინუთკ აბრა იჩაანიკგლგეიტ,
 ნას იარაზნაკ დაილაშოიტ,
 ააწრა აყგნტიი დნგზნაფშოიტ.

ანემს ჭიკარცია ხ-ვგკ აბრა
 იაჭგნ აწგზ აგარა.
 სტოლ ეიცარსაკ იახატიან,

ვგჯბარალა იარა ხოიან.
 ინეიბეფშოგნ ურთ აშგნ,
 რძამვაქუა ზეგა ყაფშგნ.
 ამცა რჭგქუნ იუარცეიუა
 რგბლა ხუაშქუა ჟარჟალგეიუა,
 ოჟიშთა აციარა რთახგნ.
 ვგჯა ნაყგნტი იააშოგნ,
 იჭკუნციანგ ივაგგლონ,
 რგხუქუა აარლა ეინგშიშიგლონ.
 ეიბაშრა ამცა რგმბაძაც
 იჭგცქუოპ უირახა იმნაძაც.
 ეგი უაყა დეიბაშხან,
 ზგნგაგ ლულუალა უი დგრხუხან,
 ეიბაშრალა იცია-იჟ დგსხან,
 აფსრა, აშიარა ნაყ იხგსხან.
 უახა აჟიაკ ივგზცია რზგჰიან
 ფაგაა დაჭგნ აჰიარა,
 იბაშოაზ აჩოხუაფხგდ არა.
 აურგს ჭრონტაჭო უი დზაკუხაწაზ,
 არ იხალა იშოგფხეიცაზ,
 ჟიავგკ შოიშგზ ცანაპლა,
 არდუ შოამამ ურგსტიგლა,
 იქუფო შოგყამ ეიქუშიანგ,
 შთანყა იშოგკუა იშიანგ,
 რაბჯარ კაჟნგ ჩოძარაჰია...
 ირშიანგ იგგეიტ ნას აბრი აჰია...
 აჰიაჩათა იაფხაა იკგნ,
 ამჰასთაგგ რაზგნტიგნ.
 იდგრტ უი აჰია ამინუთაზ,
 ავნალართა იავაგგლაზ.
 ახათამი იაბდუ იითაზ!
 პატუ ზქუიწოზ, იწიახგზ,
 ივნ ათძამცაჭო უაყა იხშგზ.
 უს აკნგხრა უა იზგულაჟადაზ!
 რგხგდ-რგფშოა ზეგა/ზგნშალაზ

რყუხ აკუნ იაბიფარა!
ეილაშოტ იაპა იგუფეიარა,
იგუ თეწნე იცო დააგელტ.
ოჟი იბოზშიაგა იბლა იხეგელტ:
იგულაშიარან იწიანგზ,
კვრ შოგქუს რეშთახა დანხუჭვზ,
იბდუ დძეშოძა დეშოლახა
უი დანიფხაზ ხულობეჩხაკ,
ამზა ჟივანახტი ირზეფშოუან,
ზნე დგხუმარუა დიშეშოუან,
ნას იარაზნაკ უა დააითაშიან,
აჰია ანიითოზ ეიჰიაზ დციაჟიან:

— აბნა ათძამცაჰ საჰია ხშუპ,
იახა ითენჩენ ისზეფშოუპ,
ახა აჟიგტი ისვგზაბზიან,
უბრი უმაზ, დად, ისემთან,
პატუ აქუწალა, იწიანგ,
იაწიზააიტ უფსახგ,
დგაგლ ახაან იცაგუუამ.
სარა საჟიიტ სეზჰაუამ,
აამთაკ გყან სანგჰკუნაზ,
ავუი აშამხვი მეცხუ იანსგმაზ,
სეიფშოგენ ამრა აშიახუა
საგააციშიომგზტ ახგ ლულუა.
ხუნტი სეიბაშხაან სარა სტიგლაზ,
ხუნტი ინწიეიტ ისგვაგელაზ.
სჩოგ სნასგნ უა სგეჟუა,
საჰია თლუციია იყაუა,
ოკ დგსმეხუო ჰიაყაარა
ზეგა ეიზესკონ უაყა სხალა.
უსყან საჰია ლაშოაუან,
აშა აჰოგსნე იცაუან.
აძიგ სისუან, აძი დეივგსსონ,

ახა უსგაგ აჰოგც იავგზან,
იცგრ-ცგრუა იწარგნ,
აბავ ტატან იარა აზგნ.

დად, იუდგრუაზ საჟიამთალა,
არი ძრეჟიუპ ალა იშალა,
დგაგლ ახაან იცაგუუამ,
ალა იეისრაჰ იაათსაუამ!
ჰა ჰათსადგაგლ ურგსტიგლა,
აჩრეტიგლოუპ უი ზეგა რგლა,
ჯარა ახთა აყოუპ, ჩოაჯარა
იაჰუპ ამრა აფხარა,
ამშოგენ ჯარა იყუანდაშშოგროუპ,
აჩოაჯარა აწაა ხშიგლოუპ.
ჯარა აღიგრხა ფსლგმძ საკაროუპ,
ჯარა ხტგროუპ, ჯარა კკაროუპ,
ჯარა აშხაქუა ეიშთახუხუა
იგგლოუპ აფთაქუა რჰაჰაჰიუა.
ჯარა აძგჟ-დუ გაზგო ითაჟუპ.
არი ატიგლაჰ ადგაგლ ჩაშიუპ,
ლადეი-ვადეი ითბააძოუპ,
აჰიააქუაგა ხარაძოუპ.
უანდუხალაკა, დად უარა,
ზეგა უბაშოტ ნას უზხარა,
აჰალალრა, აგუადურა
ჟიგტი-ნატი აახგს აკულტურა,
იახარნახგს, იდგრ დად,
ყაზშას იამოუპ ჰა ჰმილათ!

ათოურგხაჰ ურგსტიგლა
ახაძ ნაგოუპ ეიბაშოგლა,
ზაყანტი რეისრაჰ აღაცი
ხაძე რგახაზი აფაცი,
ზნე ამანგოლცი ჟიპავგლა,
რნაპე ახგრვარც ურგსტიგლა,

მრაველარახმტი იშააუაზ
 იქუპაიტ არხა ლაჰაწას.
 ახა ირზემგუეიტ რგუ ითაზ,
 რმა რჯაშწას იკათიაზ,
 ურთ ახუაჩრიტ ზეგა არა,
 აძიგდგ დზემცო შიაჯჰიარა
 ანემს რიცარ ზეგა ეიცგელუეიტ,
 აფსგციგდაქუა არახა იდიგქულუეიტ,
 ახა, უნეინგ უთაფშოიშ,
 ურთ ახუაჩრიტ ჩუდტიი აძგჟ.
 ევროპა ზეგა ეიდიკვლან,
 ახამათაგა რაფხა დგვლან,
 უს აკვრჯარა დცალონ,
 ლას ჰაშთიხგიტ ნაპოლეონ.
 ფხნგ მშოგკაზ ნემან დვრიტ,
 აურგს ჟილარ ციალა ირდვრიტ,
 მრათაშიაჩრტი ირზააუა
 აბრი შოიაკუუ ალა ლუღუა.

ო, ჰაბაცია! იშოთაიფგლუეი,
 ირაცლაბუადაზ გუ-შამხგლუეი,
 აკვნ ირჰიოზ — ფხააცარა
 ახაქუიტირა მა აფსრა!
 სა საბ უსყან უბრა დგყან,
 ჩვგლა ეიბაშცია უაყა დრვლან,
 უი დალახუნ ბოროდინო,
 უი ადიეიწგზ ახად ანოუ,
 აბრი აჰია უბრაყა იყუნგნ,
 ფსგბავგლა ადიგ ზეგა თიგნ.
 უა ეილათიოზ აშა რჯაშგნ,
 იჩვგხუა ბზია დზექუტიაზ რაშგნ,
 ალვა იალფო დამა ინეიუან,
 იაჰია თლუციაა იცეი-ცეიუან,
 დნაჰიგ-ააჰიუა ზეგა ირზუან,

შაუარდგნწას უა დვრხან.
 ჩვგხუა შოფგლა ეიდიჰიჰილონ,
 იბჟ ჰააცა ეიდნაცალონ,
 აქულაცია ხარა იააზ
 ურგსტიგლა იახათაზ!..

აწგხუტიანგ ალა დეიწეიტ,
 არხა დუქუა ბავლა იხგიყეიტ,
 დზექუმგლო იდაშხუა ფვრუყეიტ,
 რქვგცრა ამოუძო იფხასთა,
 ასგ ილათიო აშარკუასთა,
 ფვტვგკ იმან იჩოდაუა
 დლასიტ ჰრანციაყა დშიაუა.

მაბ, უავ დახუომ ურგსტიგლა,
 კათსარა ახაუამ გუ-შამხგლა,
 არა ინწიადომ ამი ლულუარა,
 ადგდგლ, აჟივან, აფსაბარა,
 ალა იზგჰია ზეგა მჩუბ,
 აფსრა აბრაყა იზგფშოუბ!
 უნაფშოიშ, აბან ხარადა
 ითალუეიტ აიაწი ჟოჟოადა.
 იშოთამძანროუ აწხ იაჰხგსუა!
 აიწიაქუა ეილაარცვრუა,
 აჟივან კახაა იაქვაფსოუბ,
 თენჩ იასუა აჰაუა ცქაოუბ.
 იშოთაქვგცუ აფსაბარა!
 სარა საჟიიტ, სგმი სგლშოარა,
 ოჟიშთა აკგდგ ალამ იკუადოუბ,
 აფსრა ხაშიაშია საფხაა იშოთოუბ!
 ახა ისთახგნ ადგდგლ სგქუზარც,
 ინეიუჟდან სა სგქკუნზარც,
 ურგსტიგლა სგბლა ახგზარც,
 უბრი აზგჰია სგქუფავგზარც!

უდუხარ, დად, უგუჟიჰანგზ,
 უან უფსადგაგლ უბლა ახგზ,
 ახაჰარაზგ აჰია კგზ!
 იუდგრააიტ იადგნხალო,
 მაპ, იმაჰგმ ჰგვით ზგფსალო
 აბეიარაზ იმლაშუა
 ბლა წარხულა იაზფშუა,
 ურთ მგშჰკგზგნ ეიბაშგრც
 იყალაშჰამ იმწგსგრც.
 უბასყანაზ უაბიფარა,
 ჟიგტი იზგგმგზ ხაწალუღუარა,
 ზგხაძ კგდუ იმრახან,
 ხგმძღგკ ჯარა იღუმგრგან!
 უი აამთა ეიბაშრა დუხაპ,
 აბრი აჰია ჯარა იუხუაპ,
 უსთ, ინაგან იწიახგ,
 იაწაზააიტ უფსახგ.

იატხაა დგგლან თგნჩ აკრაამთა,
 იგუდგლან იოუზ აჰამთა,
 უი ნაძაძა იარა იტიგნ,
 ხაწარგლან იხუცრა თიგნ,
 ამზა კგრ ივასკაახან,
 თგნჩ აჟგთა ეიჟუტიახან.

აბრი სახან იბლა იხგგლაზ,
 იფშატლაკუხა აბრი ამინუთაზ,
 იხშგვკ ითგსტ უა დახგგლაზ,
 უი ადაგგ, იჟგთა იბლგზ,
 იან ზხალა ავნ იახგზ,
 ოჟი ზხაბარჰია იმბაძაზ!
 იარა დშგჟოუ ტიგმუაგწას,
 იაბაჯგნჯგზ ივნაჰგ!
 ადგაგლ, აბნა, ზეგა რჰგ
 აჰაშოისტცია აბრა აფშიგმას

იშაარწიგრან იშახგლაზ...
 ზეგა ეილაშოიტ, ეილაგნტიტ,
 აბარ აშიახა იჩაზიკგიტ.
 იაატიტ აში, უახა დნგვნალჰეიტ,
 რგლაფშჰჟუა ეიბაჰო ეიდხალჰეიტ,
 იტიაზ ჰამთაკ იშახნხან,
 ირუა რზგმდგრუა ეილატიან.
 „აურგს!“ ჰჰოთიტ უა რუაძიგ,
 აჩაფსახგიტ რხაჰგ!
 აციაშ გციეიტ, ნას ივნალაზ
 დნეიმჰგწასგნ იშახნხალაზ
 უაყა იციიგჰეიტ იიკგზ აჰია,
 უსგაგ რეიჰიეიტ აღაარაჰია,
 „იჯაშიგმშან... სგვნგ სააიტ!...“
 იცვრცვრუა ათრა ითწიგრააიტ,
 აჰია, მცოუშია უა ილაშოონ,
 აღაშცარაჰჰ უი დგკშოონ,
 იაჰია ყაამთაგა აბჟგ გონ,
 ურთგაგ გგლან უაყა იქუფონ.
 ფგთრაკ აშთახა ურთ რჟგ
 წაყა ილჰეიტ იხანთაძა,
 ზგფსგ მცაცგზ იქგგბჟგ
 იგონ აარლა აწგზუტიანძა.

იტიგლა აღაცია ხ-ვგკ იშიტ,
 აში იაჰია ინახგჟჰჰოიტ,
 ნას ინთეიწან ათრა უა,
 უაყა იშთიხგიტ დმგცცაკუა,
 ამაძა ზნგზ აშიყუჟუა.
 აბარ, აბარ, აში დგნხგწუან,
 კგგს იმამკუა ნაყ დაფგრწუან,
 ახა უბასყან დხგსტ აბრა
 ეიხგზ იქუჟგზ წაყა აღურა,
 აჰიცარ უა ზგფსგ თაზ.
 იაშჰა იალალტ ახგ ითყაზ,

იქიაჲშიაჲდა ალაღანგ...
 ახა დღიღლწიტი აღიანგ,
 იანგფშუამგზტი იმი ღულუარა.
 აბჟთა ეივიშონ აშთა ~~ბჟთა~~რა,
 იყალბეიტი აბრაჲა აშიარა,
 აშიაქჲ მცაბგზ ალაშეიტი,
 ახგსბგჟქუა ჳგც იგზეიტი.
 ასოლდათცია გგლტი აბრა,
 იაქუშიომ ირუა ბჟთაჯარა.
 რგუ თყჲარა იაზჳაუა,
 დარა აივგზცია ეიციშიაუა,
 ეილახზეიტი უა, ახა ნას,
 აღიგ აწგზუან გაგაწას
 ინგიასგზ იანგფშოგიტი
 რგუფჟიარა ეილაშოგიტი,
 რჩიეიბგთო აშიაჲარ
 ინეიჟიღლზეიტი უა ფხაჲა.
 ალაშცარაჳი იციაზ უა
 იდიგქულტი უახა იჳიაზაუა,
 აწზ არძგძეიტი აბზარბზან,
 აქგთა ჩგზნლზეიფშო ილაშთან,
 ბჯარგმცალა იციაშგრკგზ,
 ალჳა აძჳალა აჳაუა თიგზ.

III

იხურა ღულუან უი, იშარშიგზ,
 ნაჲ-აჲჲგჲგ აქგზ ხტგზ,
 ალჳა ახგზგზ იცაუან,
 ახურაჳია იშა ფხაძა.
 იმახაქუა ხჲანთაძა,
 ჳნგ-ზგნლა იჳაშოჳათიარან,
 იარა იტიგშშია იცრახონ.
 იგუ ავზუწჲა შოოურაჲკ თალან,
 ჳეგჲ აბგლუან, იქგზ თბონ,

ითახგზ იჟიგრც აძგ.
 ილახა იქუთიოზ აფხძგ
 წაა ძგზშია უაჲა იხაშიაშიან,
 იძამჳაქუა ციგშოძა იშადან.
 ეილაგეჟუან იბლახაც,
 ახა დნეიუან უი დგშოცაც.
 იათხაა დნგწალტი აბნა ეიქუარა
 დნაგულალზეიტი ალაშცარა,
 იშთახჲა აჟიგზან წლაშოაუეიტი,
 ეილაგზნტიუა იაჳაუეიტი
 ახგსბგჟქუა ააიგუაძა.
 ამცა ხუწჲჲოიტი იჟოჟოაძა,
 აღუიწი-ბჟ, აბარ, აბარ!
 დარა-ფგთრაჲკ ურთ აასკჲარ
 რნაჳგ მლაშქუა უაჲა იხაძოიტი,
 იგუ ეიქუჳიალან ფხაჲა დცოიტი.

უი დაზკგლსიტი ძგტჲუა ტიარაჲკ,
 იშაჳ ამჳოუა დგჲგლ წაბაარაჲკ,
 იციაჲკგრან, იჳიგზწიან,
 დანგზნთალაზ იაგეიციან,
 ინგლაშიეიტი იშაჳფგზწა,
 დცეიტი იარაზნაჲკ შამიზ აჲგნძა,
 იაჳა-იაჳა წაჲა დცონ,
 იმაჲჳოაჳიარა აძგ ჳაძონ,
 აჩოაფგთრაჲკ უს დგზნარ
 უაჳგ იზგმდგრუა იხაბარ
 უი ნაძაძა უა დთახონ,
 აძგტჲუა ბაარა ნეხატიონ.
 ახა ილშოგიტი ამჩ რხარა;
 აფსთაზარა აბზიაბარა
 უაჳგტიგჳსა დეიქუნარხოიტი,
 უი აზგჳია ოჳ დგქუფოიტი.
 უა იფგზაშიეიტი აუახუა,
 დნახგზწალან დჳიაზაუა,

უს დეშინეიუაზ იარა უა
იხაშიაშიადა იწიერ-წიერუა,
ამათ რკუშეიტი ინაპქუა,
ნას იყეიტი უი ინაპე ნხერგნ,
ამათ კაპაიტი, იწერწერგნ,
ათსემთაზ იაალაკიტი.

ოქიშთა ანგში იშაპე აკვიტი,
დთეწიტი ნაყ აძეტყუა ბაარა,
დეითანგწალტი აბნა ეიქუარა.
რგმახუ დუქუა ზეგა ეილგშ
აწლა იგელოუ რათხა აძე
დნგჩოფგნგლრეიტი იგაზგო.
უაპა მვა ყამ ნაყ დგზგო,
უი დანთამლა ნას დგზლარუა.
აძე გციან იწამ-წამუა.
ჰამთაკ უირახა დგნთაფშოტი,
ნას იფგხნა ინეიმეჭოჭოტი,
აციქურფ აცგფხა ეიქუფსო,
უი დგნგლტი აძე დგძსო.
აკერ აამთა უაყა დგზნ,
აციქურფაქუა ირთახგნ
უი დწიახგზარც აძე აწა,
ახა დრაქუფონ აძგრხაწა,
ნას აარლა აწგხუტიანგ,
იმჩი დაზნამგო დაათსანგ,
ნგრცი დაზკელსიტი აყუარა.
ახა დკაპაიტი იარა უბრა
აყუარაქვ დახგძხგწგზ.
არი აყარა გუაყრა ზხგსგზ
იმჩი ილშარა ზეგა კათსან,
უი დგფსგზშია უაყა დიან.

აბრი აშთახა აამთა იცაზ
იზდგრხუადა, ახა ნას

იარა იხალა უა დაათშოტი,
უი დეწასუა დგხათაშიტი.
იბლა ფსგდაქუა აანათშოტი.
ჯარა აჟივანაჭო აფთა ეილგსგნ,
უბრახგნტიი ამზა ციგრწგნ,
აძე სარკაოუშია ინგქქალტი,
ირაზნგშოხა ნას იხთიალტი.
იგუ კგდბო აძე ითახგნ,
ნას იქიტი აბრა დლაყუნ,
ახა აგაძა წაარაკ ალან,
იდგრტი, ილწგზ იშა ხთიალან.
დეითადიქულტი. ივადარან,
დახგნხალაზ წლახუჭკ
იჩნადიწეიტი ზგზაწიგკ
იფსგ ეითეიკგრც. იმჩი ცახან,
იგუ აყუშორა ეილაფსახან.
იხურა ბგლუან ამცა თალან.
აარლა იგუეითონ ილაფშო ყაალან,
აფსაბარა გაგაწას.

იგუ კგდბონ, ახა ნას
უი ამინუთაზ ფგზნგ იბოზშია,
დგზხახან იმგხაძოზშია,
იხურა ახაა ნაჭაბეიტი.

იხაადა აციეიფშო იხატიეიტი,
უი ალწრა იციგხანთარან,
ითგნჩანგ მეცხუ იხაარან,
ფშოა-ყუანდოშია ინდაუან,
ბაჰჩაკ დგწან იბაუან,
აშით აძგგ-ხაა იაჰაუან.

იკუშოა-მგკუშოა ზეგა ჯანათგნ,
იტსთაზარაჭო ას დრაჰათგნ,
იარა იხან დყამლაძაც,
აძიგ იჰოგდგ იმაჰაძაც.
ახა აკუიცი ეიფშო აბრი ათგნჩრა

ინალგჳეიტი იგუ აყუშორა,
ათსრა ხაშიაშია ციგმღეს იმაზ
აჩგრმაშცან იათხა იშგგლაზ.
აყაზაარა აგაძა შგხააზ,
იაალაშეიტი აბრი ამინუთაზ.
ათსაბარა დაზგუკენ,
უი დანგზარც ითახენ,
ახა ნას აჩგნნაკელტ.
დაჩრა სახააკ იბლა იხგელტ,
ანგში ხაშიაშია, ადამრა
ზეგაგ დრგლკენ უი ხარა.
უაგვტიგვსა ციაჟიაბჟგდა,
მა ვგზადა, მა თახგდა,
იგუთკააგოუ ლაღგრძგდა,
ამრა აწაყა ადუნეი შითგშორა,
იშგთახანთოუ ზგნძა აციგძრა!

უბლა ხკუბ, ულაშიუბ აფსრა!
იაამთომი ითახარა,
იან ილშიგზარც აიქუაწია.
იდგაგლ იქუბ ალაცია,
ირგარც იაშთოუბ ურთ ზგნძას,
იქუნხოგაგ იარა უბას
ირზგლაშოო რგმრა ხგრვარც,
რხალა ყაზშა ჳგზუა ფგრწიარც.

ლაბჳაბოუშია იბლა იხგელტ,
აჭრონტ სახან იჳაგგელტ,
იალიბააუეიტი ალვა ეიქუარა,
იარა იგვზცია იგუათხარა,
ნგრცი აბან ეიხგეს-ეიფგესუა
ადიგ ეიუჟრაჳ ურთ ეიცხგესუა
უაყა იშოიბოზ ზეგა ეიცგელტ,
ურთ ატაკაზ ეივაგელტ,
ალა ღნგზუა ფხაყა იცოიტი.

აბართ ზეგაგ იგუ ყარწოიტი.
ახა ინხოიტი იგუ ფშააუა,
იარა დრგლამ იცაუა.
არა დგყოუბ იმაცარა,
მაპ, იმამ დაჩრა გუალაკ,
აბრი ალა ჩრა გუნხარაკ.
ურთ ავგზცია ფხა იცაუა
დრგლაზაარც დეიბაშუა,
დგყაზაარც უა ფხაგვლას,
იფსადგაგლ დუ ახაქუითრაზ!
აბრი ომი იგუ ზზგხაუა,
გურვა დუნგ იზგნხაუა.

აბრი აამთაზ გაგაწას
ღნაფშოგნ იბეიტი აკ შოააუაზ.
ზნგ იზგუამთეიტი იზაკუბ
ნას იდგრიტი დგშოუაგვზ.
იხახუ ძგშოძა უი დთაჳმადან,
დეიქუნგზ დგყან.—„უააგლ, უარბან!“
აარლა უახა იბჟგ ნაგჟეიტი,
იაჳია შგყოუ ინაპქუა ეიხჟეიტი,
ახა იზგუაკააზ უაყა აჟილა
ათაკ იაჳაიტი ურგსშიალა:
„სა სოურგსუბ, უაშა სოუბ!
ჳარა ჳზგქუფო უსკ აზოუბ,
აუაა შიარახქუა სრაშიარგცონ,
ჳაშოთა ითალაზ ნაყ ითგსცონ,
უშოხუზ გუასთეიტი, ნას სგზოიუბ
უცხგრაარაზ“. უი ჳიანგ,
დააიგუდიჳიჳიალტ დიზგუკენ,
იჳალაღძა, იფხაძა
იან ღნაპგ ეიფშო იხააძა,
ნას იკუშოეიტი იარა უა
უაყა იფგლაზ ინაპქუა.

* *

აბრი აუხა ააშოონგ,
 აბნა არშოგრა აგუთანგ,
 აწლა დუქუა იგგლაზ რგმწან,
 იან ლშამხე თენი იხეჭუწან,
 ამცა აფეხა ახუ დგშთან.
 ლარგაგ დწიგუა დიხატიან.
 იაიკურშოან ანხაცია,
 იძგშ-ძგშოა აიჰაბცია
 თენი აბრაყა იხაგელან.
 ურთ ახეწენ აბნა ილან,
 ალა იაქულაზ ურგსტიგლან,
 არა დგქუნაწ ურთ ირუამ,
 დგქუმბგუა იხენჰიუამ.
 აძგ იდგრეიტი ითახხან,
 ამცა შოგრა ინგუხან,
 დაარგლაფშოტი იფსე იგან.
 ნას იდგზ უი დგზზგშთგზ
 ინაგდანგ დგშოხენჰიგზ,
 აქააადქუა უაყა იშთიხგზ,
 იახგროთფგზ იშოგატიგზ,
 ნასგაგ აცცაგრა შოათახგზ,
 იხაგელაზ იდირდგრიტი.
 ურთ ნეიცაფიან აძიგაგ დდგრეიტი,
 აუს იყოუ რზგმვაფიგარც,
 აბრი აზგჰია იგუ თენიხარც
 აჩგმაზავ იჰიეიტი ნას
 იხაგელაზ ეშციაწას.
 იარა იხაა ზეგაგ ირხაან,
 ახუ დრგმბაცშია რდუნეიხაან,
 ზეგა რგბლაქუა იზგფშოგნ,
 რძამვა ალაღრძ ახგეჟოჟგნ,
 იფსრა შოაიზ ზეგაგ იგუართონ,
 ხრგჟ-ხრგჟ რგფსგ ლარგა-ვარგონ.

დააქუტიეიტი ნას დვეიხანგ,
 აწგხუტიან იმჩ ეიზგანგ,
 დციაფიეიტი—საშცია ისხაგგლოუ...
 ზაბჯარ კნე იახა იგგლოუ,
 აშოურა შიგფხოიტი ურგსტიგლაზ!..
 აბრი აჰია შიგფსგ ადკელაზ,
 შიგსთ იშიგმაზ, შიარა იშიათიან!
 სარა სანიეიტი კგრ იშიართან,
 ალა იმყუწხუპ არი აყუხ,
 ო, იშოაჰათუპ ათოურგზ!
 სარა იზდგრეიტი იშისგრკუა,
 იშოაკუა აურგს ნაპგლულუა!..—

აბართ რგშთახე იბჟე ნწიეიტი,
 აჟიაკ უაჰა იმჰიაძეიტი.
 იქოაფშოგლარა ნეშიფშოშიალან,
 იმახაქუა ნეიდგფსალან,
 აფსრა ხაშოაშია აგუეიბარკუა,
 ურგს ხაწაკ დგშოფსუა,
 იჩგნეიწიხეიტი დგმწგსუა.

იძგშ-ძგშოა რგხქუა ხტგნ,
 იხაგელაზ აჰია რკგნ,
 უი ნაძაძა დარა ირტიგნ,
 ხუზმაძამგზ ჰამთა დუძძან,
 ურთ აქუფარაზ რგუ ჰოგცძან,
 ზეგა გუანგლა უი იანგქუუან,
 ურგსტიგლა აშა მუკუან,
 ხაწეი-ფჰიგსი აძი დგმტიარც,
 უი აჰია კნაჰან იყამლარც!

ან იწიგუა აბრაყა იტიაზ,
 ლგქკუნ იშოფგ იხაჰიხახაზ,
 ლგზ იადკელაზ აყუგანგ,
 ლგლაფშო აფსგ ინიეიხანგ,

იკლკაან აჰია დაზფშუეიტ,
უი ამინუთაზ იცქაანუეიტ,
უიანდა ლებლა იშაყა-შაყაოზ,
ლალგრძელა იკუალკუაჯოზ.
ლგჭკუნ იფსგ ახალაზშია,
ითარნაკეს ილზენხაზშია,
იგულგრთან აჰია ლბონ,
ლებლა ალალგრძ უაყა იბონ.

ათაკზფზქუუ არედაქტორ ხ. აბლაშობა.

გბ. 958, აკდუხდრაზ ანაპე აწაგუბ *1/VII 1943 შრ. 1⁸/₄ კდუხდ ბლდც
ჯყოუპ. აზაკაზ № 1399, ატირაფუ 550.

აფჰიუნთშიყუთუჯრთა ატიბოგრაფია, აყუა, ლონინ იულ., № 6.

ახუ 3 მათკ.